

De oude zuivere waarheid gehandhaafd en verdedigd tegen de valsche en verderfelijke nieuwigheden van later tijd

<https://hdl.handle.net/1874/234740>

mm 11082

BR.1878.V. 21.

BIBLIOTHEEK UNIVERSITEIT UTRECHT

3147 288 3

78. V, 21.

1877.

DE

OUDE ZUIVERE WAARHEID

GEHANDHAAFD EN VERDEDIGD

TEGEN DE

VALSCHE EN VERDERFELIJKE NIEUWIGHEDEN

VAN LATER TIJD.

OPGEDRAGEN

AAN DE HEEREN PROFESSOREN, DOCENTEN, LEERAREN, KANDIDATEN
EN STUDENTEN AAN DE THEOLOGISCHE SCHOOL DER CHRISTELIJK-
GEREFORMEERDE KERK TE KAMPEN.

DOOR

P. HUËT.

Predikant te Nunspeet.

TWEEDE DRUK.

M. S. BROMET. — AMSTERDAM.

DE
OUDE ZUIVERE WAARHEID

GEHANDHAAFD EN VERDEDIGD

TEGEN DE

VALSCHE EN VERDERFELIJKE NIEUWIGHEDEN
VAN LATER TIJD.

OPGEDRAGEN

AAN DE HEEREN PROFESSOREN, DOCENTEN, LEERAREN, KANDIDATEN
EN STUDENTEN AAN DE THEOLOGISCHE SCHOOL DER CHRISTELIJK-
GEREFORMEERDE KERK TE KAMPEN.

DOOR

P. HUËT.
Predikant te Nunspeet.

TWEEDE DRUK.

M. S. BROMET. — AMSTERDAM.

Hoog-eerwaarde, Wel-eerwaarde en Eerwaarde Heeren,

Uw ijver voor de oude zuivere waarheid mij sinds lang bij name en in den laatsten tijd van nabij bekend geworden zijnde, heb ik gemeend U geen ondiens te doen door U het hier volgend manifest van een viertal oude Gereformeerde Predikanten te Kampen, mij eenigen tijd geleden in handen gekomen, bescheidenlijk op te dragen.

Het is een zeldzaam document, dat reeds alleen uit dien hoofde, curiositeitshalve, wel waard is onder Uwe aandacht gebracht te worden. Gedagteekend uit den jare 1617, is het opgesteld in den bloeitijd der Gereformeerde Kerk, tijdens de zittingen en vóór het sluiten der door zoovelen hooggeroemde, door anderen als het begin van de heerschappij der doode rechtzinnigheid betreunde Synode van Dordrecht.

Bij eenige vergelijking van de door deze vier Predikanten verworpen valscheden met de Vijf Artikelen tegen de Remonstranten, moet eene opmerkelijke mate van overeenkomst tusschen die beide in het oog vallen. Het komt mij om die reden zeer waarschijnlijk voor,

dat genoemd viertal met den afloop der Synode niet bijster in hun schik zal geweest zijn.

Wie van beide zijden het dichtst nabij de waarheid kwam, lijdt bij mij geen twijfel. En waarschijnlijk bij U-erw. evenmin. Al zij het misschien in omgekeerde reden.

Het scheen mij te meer de moeite waard deze getuigenis door eenen herdruk openbaar te maken, met het oog op ons gereformeerd publiek, dat, gelijk wel meer het geval is, het hardst strijdt tegen wat het het meest behoeft en het vurigst ijvert voor wat het het meest schaadt.

De waarde lezer kan althans uit dit document bemerken, hoe in den jare 1617, volgens de Gereformeerde Predikanten te Kampen, de oude suyvere leere, die ook ik van harte geloof en leer, deze is: Dat allen, die God roept tot zaligheid, Hij die roept met oprechten en eenvoudigen wil tot dat einde dat zij de zaligheid mogen verkrijgen. (Art. 11.)

En dat God hun allen ook genoegzame genade geeft om deze noodiging te gehoorzamen, zoolang zij dezelve niet veronachtzamen of verstooten. (Art. 12.)

En hoe daarentegen als valsche leere en gevaarlijke „nieuwigheden” werden verworpen die stellingen van voorverordineering, onwederstaanbare genade en zoogenoemde volharding der heiligen, die sedert 1618 zoo diepen ingang hebben gevonden in ons volk en welker handhaving door U-erw. zoo wordt ter harte genomen.

OPRECHT EN CLAER BERICHT
WAER IN CORTELYCK
TEGHENS EEN ANDER GHESTELT

IS

- I. Wat die Predicanten van Campen hier ondergeschreven van die hedendaegsche verschillen, over 't stuck van die Praedestinatie met den ancleve van dien, voor die Oude Suyvere Waerhey t nae Godes Woort gevoelen.
- II. Wat die selvige ook daer tegens, als onwaerheyden ende niuwicheyden (uyt verscheydene Schriften van sommige ten huidigendage Suyver genoemde Leeraers getrouwelyck uytgetrocken) van geheeler herten verworpen.

Ter noot in Druck verveerdiget tot onderrichtinge der eenvoudigen, tegens alle sulcke Lasteringen, waermede sij dies angaende van Niuwicheyden ende gemaekte veranderingen in die Leere, valschelyck worden beworpen.

TOT CAMPEN,
Ghedruckt bij WILLEM BERENDTS, Anno 1617.

OPRECHT EN CLAER BERICHT,
WAERIN CORTELYCK TEGENS EEN ANDER
GESTELT IS.

I.

OUDE WAARHEYT, DIE WIJ
GELOOVEN.

Die Praedestinatie is eene gans vrijwillige werkinge Gods, in der daet van God en sijn weesen verscheyden.

Ef. 1 : 1 en 11.

II.

OUDE WAARHEYT, DIE WIJ
GELOOVEN.

God heeft van eeuwicheyt uytverkoren ten eewigen leeven alle die in Jesum Christum sijnen Soone, door sijn Genade gelooven, En in denselven Gelooove ten einde toe volharden souden.

Matt. 25 : 34. Ef. 1 : 4. Joh.

I.

NIUWE VALSCHEYT, DIE WIJ
VERWERPEN.

Het besluyt van Godes Praes-
tatie als ook in 't besonder
sijne Verweringe is God selve.
Ende en verscheelt niet inder
waarheyte van het weesen Gods;
maer alleene ten aensien van
ons dunken, ende eene uyt-
licke insichte.

II.

NIUWE VALSCHEYT, DIE WIJ
VERWERPEN.

God heeft int besluyt van
sijne verkiesinge, verre het
weynichste deel der Men-
schen die salicheit toegestemt,
sonder aanmerkinge van haer
Gelove, volhardinge, Ofte eenige
andere goede qualiteyt, selfs
oec niet eigentlijck door Chris-

1 : 12, 6 : 40. Mark. 24 : 13.
 Heb. 3 : 6, 14.

III.

OUDE WAARHEYT, DIE WIJ
 GELOOVEN.

Jesus Christus is het Fon-
 dament van onse Verkiesinge.
 Ef. 1 : 3, 4, 11.

IV.

OUDE WAARHEYT, DIE WIJ
 GELOOVEN.

Die Verweringe is een be-
 sluyt der gramschap ende stren-
 ger wille Gods, waer dor hij
 van Eewicheyt heeft bestemt,
 De ongeloovige en de onboet-
 veerdige te veroordeelen tot die
 eeuwige Dood, om te betonen
 sine macht ende gramschap.

tum als den Middelaer noch
 om Christi wille als om sijne
 verdiensten, Maer alleene omdat
 het hem soe belieft heeft, tot
 bewijs sijner barmherticheyt.

Calvin. Inst. lib. 3. cap. 22.
 par. 11.

III.

NIUWE VALSCHEYT, DIE WIJ
 VERWERPEN.

Christus als Christus Midde-
 delaer ende Salichmaker, En
 is niet die oorsaeke, Of het
 fundament van die eeuwige ver-
 kiesinge: Want oock dese ma-
 niere van spreken, T' fonda-
 ment der verkiesinge is
 Christus, van den Remon-
 stranten schijnt op die baen
 gebracht te sijn.

IV.

NIUWE VALSCHEYT, DIE WIJ
 VERWERPEN.

God heeft verre het meeste
 deel der Menschen ver-
 worpen. Of in aensien (Als
 eenige seggen) van die sonde
 Adams, hoewel niet als oor-
 saeke van deese verweringe:
 of (Als andere drijven) sonder
 enich ansien van haere voer-

Jes. 59 : 2. Mark. 16 : 16.
 Joh. 3 : 36. Rom. 11 : 20. Hebr.
 10 : 38. Matt. 25 : 41, 42.

gesiene Verdiensten, onweerdigheid, Ongeloove, ofte eenige andere Sonde (want het oock eene lasteringe is, te seggen, dat God sommige om haer voergesiene Ongeloove verworpen hebbe. Maer alleene nae sijn welbehaegen, opdat hij door haere verdoemenisse sijne eere verklaren mochte. In welken respecte het deesen verworpenen oock beeter is, Dat zij eewich verdoemt worden, Dan dat sij noyt waren geboren geweest, Hebben mede geene oorsaeke over God te klagen; Maer veele eer hem te dancke, Om dat hij haer namelijk tot veele goede Eynden Ende int besonder tot sijner eere heeft verworpen.

Calvin. Lib. 3. Instit. Cap. 23. par. 2 en 1.

Calvin. Lib. 3. Instit. Cap. 24. par. 14.

V.

OUDE WAARHEYT, DJE WIJ GELOOVEN.

Allen Kinderen der Geloovigen, Die in haere Kindsche Jaeren sterven, Comt seekerlick het rijcke der Hemelen toe.

Marc. 10 : 14. Rom. 11 : 16.
 1 Kor. 7 : 14.

V.

NIUWE VALSCHEYT, DIE WIJ VERWERPEN.

Onder dese verworpenen, gehooren oock eenige gedoopte Kinderen der Christenen ofte Geloovigen, Die in haere Jonckheyt in Christo sterven. Welcken daeromme haren Doop oock

VI.

OUDE WAARHEYT, DIE WIJ
GELOOVEN.

God heeft den Mensche geschapen, dat hij God sijnen Schepper recht kennen, ende met hem in die eeuwige salicheyt leeven soude.

Gen. 1 : 27, 31.

VII.

OUDE WAARHEYT, DIE WIJ
GELOOVEN.

God heeft Adam soo geschapen, Dat hij doen konde Wat God in sijne Wet van hem eyschte; Ende heeft over sulcks hem geene nootsaekelickheynt angebracht om te sondigen.

Deut. 30 : 19, 20. Gen. 1 : 31.

gans niet en badet, Noch oock de Gebeden, Want daer door den seegen, dien Christus voor sijne Gemeynthe verworven heeft, voor haer niet en kan verkregen worden.

VI.

NIUWE VALSCHEYT, DIE WIJ
VERWERPEN.

God heeft het meeste deel der Menschen geschapen tot die eeuwige verdoemenisse, Dat is met sulcken opset, dat sij soudent verdoemt worden.

Calvin. lib. 3. Instit. cap. 21. par. 5. et cap. 24. par. 12.

Calvin. in sijne verklar. over Rom. 9 : 18.

VII.

NIUWE VALSCHEYT, DIE WIJ
VERWERPEN.

God heeft Adam met desen Raet geschapen, Dat hij daedelijck soude vallen, hij moste oock vallen, En uyt de Genade uitvallen, Opdat God een argument, ofte reden ende stoffe hadde, Om sijne Gerechticheyt, ende Barmherticheyt te verklaren.

VIII.

OUDE WAARHEYT, DIE WIJ
GELOOVEN.

God en wil niet dat yemant Sondige, Hij en is oock geensins oorsaeke van de Sonde: Want hij die selve verbiedet, Hij vertoornt sich schreckelijk daerover, En heefste gedreygt tijtelyck en eeuwichlyk te straffen.

Ps. 5 : 5, 45 : 8. 1 Joh. 2 : 16. Jak. 1 : 1. Gen. 2 : 17. Ex. 20. Deut. 5. Rom. 1 : 18, 2 : 8. Mark. 3 : 5. Ps. 90 : 9. Matt. 25 : 41.

IX.

OUDE WAARHEYT, DIE WIJ
GELOOVEN.

Jesus Christus, die Salichmaker der Werelt, heeft den toorn Gods gedragen voor het Gansche Menschelycke geslachte, Alsoo dat hij allen

VIII.

NIUWE VALSCHEYT DIE WIJ
VERWERPEN.

God heeft alle Menschen, soo wel de Uytverkorenen, als die verworpenen, door eene absolute, ende krachtige Orde-ninge geschikt tot de sonden als sonden, voer soe veele sijne eere daer door groot gemaect wort: wil oock en maeckt, dat die Godloosen in hare begeerlickheyt leven, Jae drijft die Menschen heymelyck tot dieselve sonden, die hij verbiedt, alsoo oock, dat die verworpenen door Gods ordinantie in een onvermijdelycke nootsaekelyckheyt om te sondigen, En sonder boetveerdicheit ter doot toe te sondigen, ende daeromme die eeuwige straffe te lijden, zijn geworpen.

IX.

NIUWE VALSCHEYT, DIE WIJ
VERWERPEN.

Het is openbaer Valsch ende Goddeloos, oock eene groote dwalinge, te seggen, Dat Christus voor alle ende een yeder Mensche gestorven

ende yederen die versoeninge ende vergevinge der Sonden verworven heeft: Hoewel die selve niemant en wert toegeeygent, dan alleen den Geloovigen.

Joh. 3 : 16. 17. 2 Cor. 5 : 14.
15. 1 Tim. 4 : 10. Hebr. 2 : 9.
2 Petr. 3 : 9. J Joan. 2 : 2.

X.

OUDE WAARHEYT, DIE WIJ
GELOOVEN.

Dat niet des Menschen eygen krachten, ofte verdiensten. Maer die loutere Genade Gods in Christo, Het Begin, Midden ende Eynde sij van des Menschen salicheyt: Alsoo dat niemant sich bekeren en gelooven kan, ten sij dieselve hem tot den eynde toe vergeselschappe.

Joh. 15 : 5. 1 Cor. 2 : 14.
2 Cor. 3 : 5. 6. Eph. 2 : 8.
Phil. 1 : 29. 2 : 13. 1 Petr. 1 : 5.
5 : 10.

XI.

OUDE WAARHEYT, DIE WIJ
GELOOVEN.

Alle die God Roept ter Salicheyt, die selve roept hij met oprechten eenvoudigen Wille,

is zoowel ten aensien van die cracht als ten aensien van die genoegsaemheyt des ranzoens.

X.

OVER DEESEN ARTIKEL
VALT GEEN GESCHIL.

XI.

NIUWE VALSCHEYT, DIE WIJ
VERWERPEN.

God Roept, Jae hij biddet ende smeeckt oock eenige verworpenen, ter salicheyt, alsoo

tot sulcken Eynde, Dat sij die Salicheyt meugen verkrijgen.

Deut. 30 : 19. Jo. 5 : 34. Deut. 5 : 29. Jes. 48 : 18. Luk. 19 : 42. Apc. 3 : 20.

dat hij belijdet met die tonge, door die Bedienaers des Evangeliums, dat is met sijnen geopenbaerden Wille, dat hy wil, dat sij den Evangelio gelooven sullen en salich worden, voor soo veele hij hun sulcks gebiedet: Waeromme sij dan oock soo wel als die Uytverkorene, gehouden sijn te gelooven, dat sij tot die eeuwige salicheyt verkooren en verlost sijn door Christum (hoewel dit openbaer valsch, jae Goddeloos en eene groote dwalinghe is, als boven Artickel IX.) Ende nochtans en wil God niet dat sij gelooven, te weeten nae sijnen verborgene wille, die oock den wille des welbehagens genoemd wort: Ende hij verplicht haer hier toe, niet om salich te worden, maer tot deesen Eynde opdat sij, niet geloovende, hun oock na Godes voornemen haere onschult mochte benomen worden. Want sij door een onveranderlyck besluit ten verderve geschicket zijn.

XII.

OUDE WAARHEYT, DIE WIJ
GELOOVEN.

Hij geeft haer allen oock genoechsame Genade om deese noodiginge te gehoorsamen, soo lange sij dieselve niet en veronachtsamen, of verstooten.

Esai. 5 : 1—4. Ezech. 12 : 2.
Deut. 30 : 19.

XII.

NIUWE VALSCHEYT, DIE WIJ
VERWERPEN.

Deesen volgende wil God den verworpenen soo veele genaden niet geven als haer is van noden tot haere salicheyt, Hij roept haer wel, maer op dat sij te doover werden, Hij ontsteekt haer het licht, maer op dat sij te blinder werden: Hij leert se maer op dat sij de botter blijven, Hij gebruyckt aen haer de medicine, maer op dat sij niet genesen worden. Somma Alle dingen, Die den Uytverkorenen strecken tot haere Salicheyt (te weeten Gods woort hooren, Sacramenten gebruyken, God bidden, etc.) Strecken haer tothaeren eeuwigen verderve. Also dat dan ock wel kan gesecht worden, dat het aen God, Dat is aen Godes wille feyle, dat deese menschen niet gelooven, noch salich worden: Mede dat Godes verwerpinge die oorsaeke sij van haer ongelooove. Ende noch, dat het niet Godloos en is te seggen, dat sij niet gelooven, Omdat sij daer toe niet Gepraedestineert en sijn.

Calvin. Lib. 3. Instit. Cap. 24. par. 13.

XIII.

OUDE WAARHEYT, DIE WIJ
GELOOVEN.

Dat de Mensche deese werkinge der Genaden Gods tot syne Rekening alsoo aenneemt, dat hij se mede can Wederstaen, Jae oock dichwils wederstaet en verwerpet.

Jer. 25 : 4. Ezech. 12 : 2.
Prov. 1 : 24, 25. Matt. 23 : 37.
Joan. 5 : 34, 40. Act. 7 : 51.
13 : 46.

XIV.

OUDE WAARHEYT, DIE WIJ
GELOOVEN.

Dat de Geloovigen verseekert zijn, Dat sij in den Standt der Genaden syn, ende vergevinge

XIII.

NIUWE VALSCHEYT, DIE WIJ
VERWERPEN.

Alleene den Uijtverkoorenen wort het Geloove gegeven met eene onverhinderlycke, almachtige ende onwederstandelycke instortinge oock in een oogenblik tyts, Alsoo dat sy alsdan noch willen noch connen, noch connen willen wederstaen, eeven soo weynich als yemant syne geboorte ofte opweckinge uyt den natuurllycken doot can verhinderen, Gelyk aen wedersyden oock alle hunne sorge ende vuiricheyt die sy voor 't Geloove en den Geest der vernieuwinge (Dat is voor 't oogenblik van deese onwederstandelijcke werkinge) tot hunne salicheyt hebben, Alle neerstigheyt die sy daertoe souden moegen doen, Maer ydel ende vergeefs is, meer schaedelyck dan vorderlyck.

XIV.

NIUWE VALSCHEYT, DIE WIJ
VERWERPEN.

Dat deese uytverkoorenen, nae dien sy waerlyck in Christum gelooven, hoewel sy in

der Sonden hebben om Christi wille; doch dat sy in dien standt synde, swaerlyck sondigen connen tegens haere Conscientie, en dat sy alsoo sondigende uyt de Genade uytvallen en dieselve verliesen connen. Derhalven nodich is, dat sy d'ontfangene Genade, wel gebruyken, haere salicheyt in vreesen en beeven wercken, Ende volstandich blijven ten eynde toe om salichte werden.

Rom. 8 : 16. 2 Tim. 1 : 12.
1 Jo. 3 : 14. Ezech. 18 : 24.
Rom. 11 : 20, 21, 22. Hab.
10 : 29, 38. 2 Tim. 4 : 10. 1 Tim.
1 : 19, 20. 1 Cor. 10 : 11. Apoc.
2 : 5.

sulcke dwaelingen vervallen, waerdoor 't Fondament der Salicheyt int geheel omme gestooten wort, mede schandelyck ende swaerlyck sondigen, Jae oock die aldergrouwelykste schelmstukken connen comen te bedryven, die oock haere herten verstocken: Evenwel om geene dootlycke sonden, noch door geene schelmstukken, noch om alles wat sy doen, het Geloove verliesen, ofte uyt de Genade noch ganschelyck noch eyntelyck uytvallen connen: Ende sulcks uyt kracht van Godes eewige verkiesinge, welke duysent sonden, oock alle die sonden van die werelt, Jae alle Duyvelen in die Helle, niet en connen ommestooten.

Nevens de aengeteekende plaetzen uyt die gemelde Leeraers, hadden wij noch wel meer andere gelyckloijgende verhaelen connen, Die wij dan noch cortheyts halven voorbij gegaen sijn, om dat oock deese genoechaem waren onse voornemen te bevestigen.

THOMAS GOSWINIUS. EVERARDUS VOSCUILIUS.
JOHANNES SCHOTLERUS. ASSUERUS MATTHISIUS. 1)

1) Onder ieder artikel der tweede kolom sijn een aantal aanhalingen uit verschillende schrijvers als Gomarus, Piscator, ens. welke ik echter heb achterwege gelaten en waaruit ik slechts die uit Kalvyn om voor de hand liggende redenen heb behouden.

Ziet hier dan, Eerw. Heeren, het Kampensch manifest, dat, naar ik vertrouw, ook door U den herdruk niet onwaardig zal geacht worden.

Duidelijk blijkt daaruit, dat onze vier Predikanten eene opvatting van de praedestinatie toegedaan waren, geheel verschillend van die van Kalvyn en van de Dordsche Synode, tegen welke zij zich genoodzaakt gevoelden te getuigen wegens het gevaar, dat zij daarin voor de gemeente voorzagen. En heeft de uitkomst hunne vrees niet ten volle gerechtvaardigd?

Het is mij altijd een opmerkelijke vraag van onzen Heidelbergschen Katechismus geweest: „Maar maakt deze leer (die van de onverdienstelijkheid der goede werken) dan geene goddelooze en zorgelooze menschen?” met het welbekende antwoord: „Neen, want het is onmogelijk, dat, zoo wie Christus door een waarachtig geloof ingeplant is, niet zou voortbrengen vruchten der dankbaarheid.” En het heeft mij steeds toegeschenen, dat dit antwoord, hoe voortreffelijk en onbetwistbaar, ook op zich zelve, evenwel op de vraag niet wel passende was. Immers, al is het dat eene verkeerde leer op den waarlijk geloovige, die het tegengif in zich heeft, niet van schadelijke uitwerking zij, kan zij dit toch wel in groote mate zijn op anderen.

Maar met hoeveel meer recht laat die vraag zich niet gelden met betrekking tot de gereformeerde leer der verkiezing en verwerping! En met hoeveel minder grond kan daarop een geruststellend antwoord worden gegeven! Of zegt niet de rede en predikt niet de onder-

vinding als op de straten, hoezeer de zorgeloosheid en goddeloosheid van het menschelijke hart in de hand moet worden gewerkt en versterkt door de leer:

„Dat door een onveranderlijk besluit Gods sommigen tot eeuwige zaligheid en anderen tot eeuwige rampzaligheid zijn bestemd.”

„Dat uit vrijmachtig welbehagen aan sommigen, geheel buiten hun toedoen, het geloof wordt ingestort.”

„En dat de anderen in hunne zonden worden gelaten of voorbijgegaan of, op zijn best, met onvoldoende, niet zaligmakende bewerkingen worden begiftigd.”

Brengt men hier tegen in, dat dit niet het echt gereformeerde geloof is, maar eene valsche voorstelling, eene overdrijving, eene karikaturiseering er van, dan antwoord ik: Neen, dit is DE gereformeerde leer.

Volgens Art. 16, (de ééne doode vlieg in onze anders zoo overschoone Geloofsbelijdenis), waar met ronde woorden staat: „Dat God uit enkele goedertierenheid sommigen uit de verderfenis redt en de anderen laat in hunnen val en verderf.”

Volgens de Dordsche leerregels, waar wij lezen: „Dat God sommigen in der tijd met het geloof begaaft, sommigen niet begaaft, komt voort van Zijn eeuwig besluit. Naar welk besluit Hij de harten der uitverkorenen, hoewel zij hard zijn, genadiglijk vermurwt en buigt om te gelooven, maar degenen, die niet zijn verkoren, door zijn rechtvaardig oordeel, in hunne boosheid en hardigheid laat.”

Volgens Kalvyn in talloze plaatsen, te vele om te noemen. Men leze slechts het III^{de} ook zijner Institu-

tiones en daarin voornamelijk Hoofdst. 21, 22, 23, waarvan het eerste tot opschrift heeft:

„Van de eeuwige verkiezing, waardoor God sommigen tot zaligheid en sommigen tot het verderf verordineerd heeft.”

En waaruit ik ten overvloede nog de volgende plaatsen overschrijf:

„De eerste mensch is gevallen omdat de Heer geoordeeld had, dat zulks net en oorbaarlijk was. Waarom Hij dat geoordeeld heeft is ons onbekend.” (III. 23. 8.)

„Dat God door een eeuwigen en onveranderlijken raad eenmaal besloten en verordineerd heeft, wat voor menschen Hij namaals tot de zaligheid verkiezen en aannemen en wederom wat voor menschen Hij tot het verderf verwerpen wilde.” (III. 22. 7.)

„Dat dengenen, die Hij ter verdoemenis toeëigent, wel door zijn rechtvaardig en onberispelijk, maar nochtans onbegrijpelijk oordeel, de toegang tot het leven wordt opgesloten.” (III. 22. 7.)

„Gelijk God door de kracht van zijne roeping volbrengt de zaligheid zijner uitverkorenen, tot dewelke Hij hen door zijnen eeuwigen raad heeft verordineerd, alzoo heeft Hij zijne oordeelen tegen de verworpenen, waardoor Hij zijn voornemen, 't welk Hij van hen genomen heeft, uitvoert en voltrekt. Die Hij derhalve ter oneere en tot het verderf des doods geschapen heeft om instrumenten te zijn van zijnen toorn en exempelen van zijne strengigheid: die be-rooft Hij somwijlen van de macht en gelegenheid om zijn woord te hooren: somwijlen wederom maakt Hij hen door de verkondiging zijns Woords blinder en onverstandiger, opdat ze tot hun bestemd einde komen en geraken mochten.” (III. 24. 12.)

Het kost mij moeite voort te gaan. Nog slechts ten slotte het volgende:

„Welke is dan de reden dat Hij sommigen Zijne genade schenkt en de anderen voorbij gaat? Van de eersten geeft Lukas de reden: Omdat ze tot het leven verordineerd zijn. Wat kunnen wij dan anders gevoelen van de anderen dan dat ze voorbij gegaan worden omdat ze zijn vaten des toorns ter oneere bereid? Laat het derhalve ook niet verdrieten met Augustinus te spreken: God, zegt hij, zou den wil der boozen wel kunnen bekeeren ten goede, want Hij is almachtig. Hij zou voorwaar dat wel kunnen doen. Waarom doet Hij het dan niet? Omdat Hij niet heeft gewild. Waarom Hij het niet heeft gewild, dat staat bij Hem en in Hem bekend.” (III. 24. 13.)

Dat ik deze aanhalingen met vele andere zoude kunnen vermeerderen, behoef ik wel niet te zeggen. Doch het bovenstaande is voldoende:

ten eerste om te antwoorden op wat mij vaak wordt voorgeworpen alsof ik de leer van Kalvyn niet verstond of niet juist voorstelde.

ten tweede om aan de voorstanders van de Gereformeerde leer te doen zien wat het is waarvoor zij ijveren.

Want niet gering is het getal van hen, die het ééne oogenblik de Gereformeerde banier hoog opheffen en het andere een geloof uitspreken, geheel met de Gereformeerde leer in strijd. ¹⁾

¹⁾ Aldus o. a. de Redacteur van het Chr. Geref. Weekblad *Gideon*, die, aan het eind van eene reeks tegen mij gerichte artikelen, de oorzaak van mijne dwalingen toeschrijft aan mijne „oppervlakkige natuur”

Ik zoude er echter niet aan gedacht hebben om Kalvyn en de sinds lang ontslapen Dordsche vaders te bestrijden, die God nu wel anders zullen hebben leeren kennen, indien de door hen verkondigde leer in de hand des Satans zulk niet een machtige strik ware geworden om duizenden en duizenden in ons land en elders van God af te houden.

En hoe kan dit ook anders? Is niet het eenige wat het schuldige en dientengevolge achterdochtige en vijandige hart des zondaars voor God kan winnen: het geloof in de liefde Gods? Is er een enkel Christen op aarde of in den hemel, die niet moet bekennen, dat dit het oogenblik zijner bekeering is geweest, toen hij, zoo als hij was, in de liefde van den voor hem stervenden Heiland geloofde? En wat men dan zelf om niet ontvangen heeft, zal men het anderen niet om-niet geven? Zal men die vrije genade, waarin men zelf zich verheugt, als een privaat-eigendom beschouwen in plaats van tot zijne nog in den strik des wantrouwens gevangen medezondaren te zeggen: Het is voor u evenzeer. Diezelfde liefde gaat tot u uit. Diezelfde God heeft zijn Zoon voor u gegeven. Diezelfde Heiland is voor u gestorven. Opdat ook zij, in die liefde geloovende, de hartvernieuwende en zaligmakende kracht er van ervaren?

Is het niet zoo klaar als de dag, dat dit het Evangelie, de blijde tijding der vrije genade Gods is, ontdaan

en welke schrijver, na eerst ten sterkste voor de Calvinistische leer te velde te zijn getrokken en het zelfs betreurd te hebben daarbij den knods van Kalvyn niet te kunnen zwaaien, gelijk hij, om zijne tegenstanders te verpletteren, in een slotartikel de stelling verdedigt, dat alle menschen kunnen zalig worden, in lijnrechte tegenspraak met Kalvyn en de Dordsche vaders.

van alle menschelijke instellingen en bijvoegselen? Dat dit de tijding is, die aan alle creaturen moet gepredikt worden en waarvan de gezegende vrucht niet kan achterblijven.

En daarentegen:

Hoe zal een mensch zich aan een God toebetrouwen, van Wien hij niet weet of Hij hem lief heeft of haat, of Hij besloten heeft hem zalig te maken of in zijn verderf te laten liggen?

Hoe kan de moedeloosheid en hopeloosheid uitblijven, waar men, overtuigd van zijn vloekwaardigheid, vermeent dat God sommigen voorbijgaat en dientengevolge in voortdurende vreeze wordt gehouden tot die voorbijgeganen te behooren?

Hoe kan men een God, ik zeg niet: vreezen, maar: liefhebben, van Wien men gelooft, dat Hij Zijne schepselen wegens een uit Adam overgeërfden toestand voor altijd laat verloren gaan, terwijl Hij het in Zijne macht heeft hen te bekeeren, maar besloten heeft dit niet te doen tot verheerlijking van Zijne Rechtvaardigheid?

Hoe kan men zijn naasten liefhebben, waar men gelooft in een God, die enkelen lief heeft en anderen haat? Hoe zijne vijanden liefhebben, terwijl God, met betrekking tot de meerderheid zijner vijanden, het voorbeeld geeft van het tegenovergestelde?

Is het niet inderdaad eene oorzaak van verbazing dat de Satan zoovele ernstige, goedgezinde, godvruchtige menschen, door schromelijk misverstand van sommige schriftplaatsen, zoo langen tijd in zulk een geloof heeft kunnen verstrikt houden?

Geen wonder dan ook dat, van het gezegend oogenblik af, dat God in zijne onuitsprekelijke goedheid mij de

oogen heeft geopend en het hart overvloeiende vol gemaakt heeft van zijne teedere liefde — hetgeen Hij aan een iegelijk doen wil en doen zal, die er alles (al zijn zonden, al het twijfelachtige, alle menschenvrees, alle eerzucht, alle eigenvroomheid en alle goede reuke van rechtzinnigheid) voor over heeft, — geen wonder, zeg ik, dat van dat oogenblik de behoefte mijns harten deze is, om overal, waar mij de gelegenheid geopend wordt, maar in de eerste plaats in de gemeente, waar God mij gesteld heeft, deze groote liefde te verkondigen, vrij en ruim als het water der rivier, als het licht der zon, als de lucht van den dampkring.

Noch ook is die getuigenis te vergeefs geweest. Want niet gering is het aantal van hen, voor wie dit Evangelie, dat in waarheid een Evangelie is, eene kracht Gods geworden is tot zaligheid en die zich nu bij voortdoring verblijden in hunnen Heiland, met eene onuitsprekelijke heerlijke vreugde en Hem aanhangen in ware vernieuwing en heiligheid van hart en wandel.

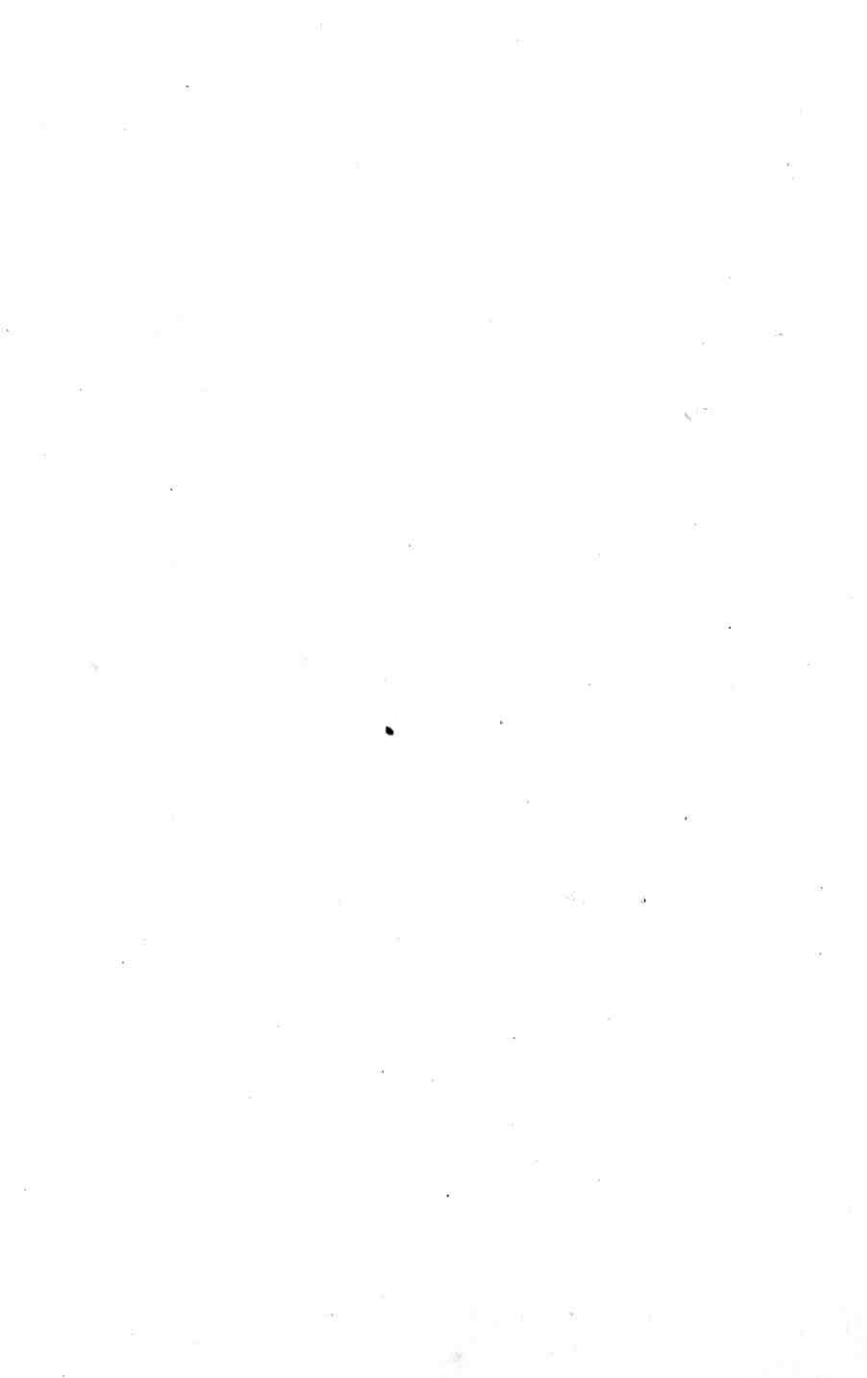
Dat het daarbij niet aan tegenstand zou ontbreken, liet zich wel verwachten. Men is nu eenmaal gewoon in echt gereformeerde gemeenten de prediking van eene verzoening voor enkelen en dan nog voor die enkelen langs zekere geijkte bekeeringswegen voor „de waarheid” te houden, en wie met de vier Kampensche Predikanten verkondigen, „dat Christus voor allen en voor ieder mensch gestorven is,” en „dat God allen, die Hij door het Evangelie roept, ook genoegzame genade geeft om die roepstem gehoor te geven,” te beschouwen en te behandelen als leugenpredikers. Noch ook wil ik er mij te zeer over verwonderen, dat Gij u geroepen geacht hebt om dien tegenstand alhier te komen versterken.

Maar hierin verblijd ik mij, dat het heerlijk licht van Gods groote en heilige liefde, uitgaande tot alle menschen, in hoe langer hoe meer harten doordringt, alle beperkingen van menschelijke inzettingen, stelsels, benamingen wegvagend en de kinderen Gods vergaderend tot ééne gemeente, toebereid voor de komst hares Heilands.

In het vaste vertrouwen dat daartoe de getuigenis ook van onze oude Kampensche Leeraren zal medewerken en weérklank vinden ook in uwe Theologische school en met de hartelijke bede, dat ook uit uw midden vele getrouwe getuigen van dit volle Evangelie der zaligheid mogen uitgaan en over ons vaderland worden verspreid, duizenden en honderdduizenden ten zegen,

Ben ik met alle achting en liefde

Uw Dw. Dr. en Br. in Christus
P. HUËT.

Mede bij denzelfde uitgever verschenen en alom
te bekomen:

DE WANDEL MET GOD

OF

EEN VROUWELIJKE NOACH
IN FRANKRIJK,

DOOR **P. HUËT**, *V. D. M.*

Post-8°.-formaat. 16 bladz. . . . 10 Ct.